

Szivárvány

A DEBRECEN-NAGYERDEI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG LAPJA

2005/2

Tizenöten a száztizennyolcból

A zenés áhítatok szolgálatteltevőinek egy csoportja (balról jobbra): Kovács Szilárd, Farkas Alíz, Mészáros Edit, Bessenyei Mihály, Szabó András, Domány Rita, N. Molnár Viola, Jakab Enikő, Vadász Attila, Koroknai Anikó, Fekete Nándor, Szabó Katalin, Virágh András Gábor, Nádasi Dorottya, Dr. Karasszon Dezső.

„Szivárványívemet helyezem a felhőkre, az lesz a jele a szövetségnek, melyet én a világgal kötök.” 1Móz 9,13

Huszonöt év Istennek szentelt zenéje

„S eljő a nap: csúcs-ágra száll a fáján,
nem félemlítik lappangó fagyok,
ragyog a nap fekete toll-ruháján,
s a szívszédítő ének is ragyog.”

Áprily Lajos: Induló rigódal (részlet)

Tegyük most egy képzeletbeli utazást térben és időben a németországi Lübeckbe, az 1700-as évek elejére! Az egyházi év nyitányán a templom nagy hírű kántora, Dietrich Buxtehude szólaltatja meg saját orgonaműveit. Természetesen a vecsernyén elhangzó motetták is az ő szerzeményei. Istennek szentelt zenéjével messze földön ismertté tette a lübecki Mária-templom vasárnap esti adventi vecsernyéit.

Ezek az adventi vecsernyék, vagy ahogyan ők nevezték: „Abendmusik”-ok lettek a mai, modern értelemben vett zenés áhítatok elődei és egyben követendő mintái. Ez a hagyomány él tovább a Bolyai utcai templom vasárnapi zenés áhítataiban immáron huszonötödik éve, egészen pontosan 1980. március másodika óta.

Hogy igazán megérthessük e negyedszázad jelentőségét, idézzük fel, mit hozott az 1948-as év egyházzenei szempontból. Eszünkbe juthat, hogy bevezették az irodalmi szempontból is kiemelkedő gyülekezeti énekeskönyvet. Sajnos, szinte ez az egyetlen öröndetes esemény, amelyet elmondhatunk: még ugyanebben az évben föloszlatták a Budapesti Zeneakadémia egyházzene-tanszakát; lassan fölszámolták a kántor-hitoktatói állásokat; sok jelentős egyházzeneszünk, mint például Gárdonyi Zoltán, végül az ország elhagyására kényszerült. Az egyházzene

ügye, amelynek ráadásul bizonyos egyházi vezetők értetlen hozzáállása amúgy sem kedvezett, szinte teljesen zátonyra futott. Egyre több gyülekezet maradt megfelelően képzett kántor és megfelelő színvonalú istentiszteleti zene nélkül, amely mindenképp csak a gyülekezeti éneklésre korlátozódott. Az 1948-ban kiadott énekeskönyv anyaga a legtöbb helyen mind e mai napig ismeretlen (!), a különféle „slágerénekek” megszólaltatása pedig, finoman szólva is, hagy némi kívánnivalót maga után.

Mindenképp ígéretes kezdeményezés tehát az, ami 25 évvel ezelőtt, az országban elsőként és azóta is egyedülálló módon itt létrejöhett a rendszeres zenés áhítatok formájában. Mert mit jelent azoknak, akik az Istennek szentelt zenében örömet találnak, a „bolyais” zenés áhítat, vagy általánosabban: a gyülekezet zenei élete?

Lehetne szólni arról, hogy e hangszer mellett orgonaművészek generációi nevelkedhettek föl: 25 év alatt mintegy 1250 zenés áhítaton 118 orgonista játszott. (Karasszon Dezső 480 alkalommal szolgált szólístaként vagy kamarázva.) Eközben a debreceni zeneművészeti főiskola orgonatanoszaka országos hírvé nőtte ki magát, és 1994-ben az egyházzene-tanszak is megindulhatott. Lehetne szólni arról, hogy mind a zenés áhítatokon, mind az istentiszteleteken *esemény* a gyülekezeti éneklés. Hogy a tempó és karakter már rég nem problematikus kérdés. Hogy nem csak azok a bizonyos „elcsépelet” énekek szólalnak meg, hanem azok is, amelyek éppenséggel törzsanyagát kellene hogy alkossák a gyülekezeti éneklésnek mindennütt. Lehetne szólni arról, hogy egy-egy elhangzó intonáció vagy korálharmonizáció külön esettanulmány.

25 éves az orgona is

Annak jelentőségét is hosszasan ecse-
telhetnénk, hogy a zenés áhítatokon és
az istentiszteleteken mindinkább hangot
kap a kórusmuzsika: *a zene megszólal és
Igévé lesz*. Vagy, hogy *Huszár Gál korát
megidézve régi gyökereinkhez nyúlhat-
tunk vissza*, és ezáltal olyan istentiszteleti
formákhoz, amelyek liturgiája mély tar-
talmat hordoz.

Azonban van valami, ami ezeknél is lénye-
gesebb. Nevezetesen, hogy a prelúdiumok
és fugák, korálelőjátékok és intonációk,
kantáták és különféle kórusművek, vespe-
rás és egyéb liturgiák *Templomban* szólal-
hattak meg és nem másutt. Az Istennek
szentelt zene ott hangzott el, ahol valóban
a helyén van: istentiszteleti keretek kö-
zött. Bárcsak egyre többen ismernék föl,
hogy a zenének pontosan olyan liturgiai
funkciója van, mint az istentisztelet bár-
mely más elemének. Hiszen *Szó és Zene
együtt hatásosabban tolmácsolhatja az
Igét*. Bárcsak egyre többen ismernék föl,
hogy a művészetet nem száműzni kell a
templomból, hanem Isten dicsőségére
Isten eszközévé formálni. Hiszen, Luther
szavaival élve, a „legfőbb dolgot, az
evangéliumot, száz haranggal, száz pom-
pával és száz liturgiával kell hirdetni.” A
színvonalas zenei alkalmakon túl legyen
ez a legfőbb küldetése a zenés áhítatoknak
és az istentiszteleti zenének. Hogy egyre
több ember fejében és szívében, egyre
több gyülekezet mindennapos és ünnepi
gyakorlatában méltó helyére kerülhessen
az Istennek szentelt zene.

Legyen áldás mindazok életén és mun-
káján, akik lelkészként, kántorként,
karvezetőként, kórustagként vagy éppen
gyülekezeti tagként ezen fáradoznak!

Bessenyei Mihály

Farkas Aliz orgonál

Szabó Katalin orgonál

*Karasszon Dezső orgonaművész a zenés
áhítatok szervezője*

Világunk válsága és reménysége (2.)

Világunk válságának okai

(A gyülekezeti hétvége második előadásának az előadó által szerkesztett, rövidített változata.)

Világunk válságának alapvető oka az, hogy a mai ember nem úgy él, mint ahogyan az Isten saját képmására és hasonlatosságára teremtett lénynek élnie kellene. Az ember ma inkább a legértelmesebb állat.

Az évmilliókon keresztül folytatott gyűjtögető életmód az ember ösztöneibe ivódott. Eszerint nem kell különösen foglalkozni azzal, mi lesz majd később, hiszen bármikor gyűjtheted azt, amire szükséged van. Emiatt alig gondolunk a jövőre, mondván, hogy eddig is volt valahogy. A hazugság, mások félrevezetése régen is jellemezte az emberi viselkedést, de mivel mindenki ismert mindenkit, nem lehetett nagyot hazudni. Ezért ösztönösen ma is úgy véljük, hogy amit mondanak, annak a nagyobb része igaz és csak füllentést tartalmazhat. A vezetők és a hírcsatornák főleg a 20. században fedezték fel, mekkora lehetőséget ad számukra, ha hatalmasakat hazudnak. A helyzetet nem ismerő emberek ugyanis elhiszik a nagy hazugságokat, legfeljebb csak a füllentés mibenlétét keresik bennük.

A felmérések arról tanúskodnak, hogy az anyagiak igazából csak addig fontosabbak, amíg a legalapvetőbb testi szükségleteink kielégítéséhez kellene. Ha a szegények sem fáznak és éheznek, akkor ők és a gazdagok közel azonos eséllyel lehetnek elégedettek az életükkel. Az embert elsősorban a szellemi értékek, mint a

társas és közösségi kapcsolatok, a műveltség, a művészetek tehetik boldoggá.

Az emberi erőforrások egy jelentős részének a gazdaságot kell működtetnie. A piacnak viszont az a jó, ha minél több emberi erőforrás szolgálja a pénz forgását. A piac mindig az adott időpontban létező állapotot mérlegeli, és döntéseit a pillanatnyi érdekek határozzák meg. A piac alárendeltjévé vált társadalmat már nem is érdekli más, csak az anyagiak és a pillanatnyi helyzete. Elvesztve szellemi értékei jó részét, az átlagember egyre műveletlenebb lesz. Érdektelenné, közömbössé válik minden más iránt, ami nem az anyagi helyzetére vonatkozik. Az eltompult emberek nagyon könnyen befolyásolhatók.

A terjeszkedő piac rombolja a családot is. A család szétesése, a válás a családtagok szempontjából nagy csapás, de a piac számára egyenesen kívánatos. Ugyanis a kétfelé költözés miatt újabb lakhelyre, konyhafelszerelésre, mosógépre, stb. van szükség. Ezért az elvált férjnek és feleségnek jóval több pénz szükséges, többet kell dolgozniuk. A piac kedveli a magányos embereket, az egyszemélyes háztartásokat. Az egyedülálló, mivel nincsenek időigényes emberi kapcsolatai, a fogyasztással tölti szabad idejét is, és ezért egyre többet dolgozik. Míg korábban az öreg, beteg családtagot a család gondozta, a piac a pénzzé tehető szolgáltatások híve. Menjen az öreg és a beteg olyan intézménybe, ahol a megtakarításaiért, házáért, nyugdíjáért gondozzák.

Elpocsékolva a hamarosan kimerülő kőolaj- és földgázkészleteket, a tömeggyártáson alapuló termelés óriási mennyiségű terméket állít elő. Szinte már

csak a gépek dolgoznak, az emberek igen nagy része az árusítással és más hasonló tevékenységgel foglalkozik. A piac nemkívánatos terjeszkedése miatt nem magát a piacot hibáztathatjuk, amely természeti törvényt követve viselkedik, és a szerint igyekszik növekedni. Az ember és a társadalom felelőssége az, hogy az általa életre keltett piac ne szabadulhasson el.

Míg az anyagiak korlátosak, a szellemi értékek határtalanul gyarapíthatók. Senki sem mondhatja, hogy ennél tökéletesebb barátságot, házasságot, jobban nevelt gyermeket, szebben megírt könyvet, gyönyörűbben eljátszott zenét, jobb közösséget stb. már el sem lehet képzelni. Ha inkább a szellemi értékek felé fordulunk, akkor az anyagiakból jóval kevesebb is elég. A törzsfjlődéstől pont a szellemi képességeinket kaptuk, mint különleges adottságot. A szellemi értékeinkért élve illeszkedünk a világ rendjéhez és megmaradhatunk. Ha rendkívüli szellemi képességeinket elsősorban az anyagiak halmozására fordítjuk, akkor kizsige-reljük erőforrásainkat, tönkretesszük a környezetünket, és az élethez, a gyermekekhez sincs igazából kedvünk. Az ilyen ember, mivel nem illik a világ rendjébe, a természetes kiválasztódás elvének megfelelően elpusztul.

A szellemi értékek felé való fordulás, az ehhez szükséges képességek meghatározó módon magzat- és csecsemőkorban, két-három éves korig fejleszthetők. Ha ekkor nem szerzi meg a pici a szükséges fogékonyságot és érzékenységeket, utána már jóval nehezebben juthat hozzájuk. A fenntarthatóság elérése elsősorban nevelés, majd oktatás kérdése.

Dr. Végh László

Az ablakokat kicserélték

A tizágyas szobákat kettéfalazták

Az új úszómedence a táborban

Táborozzunk tízedszer is...

...legalább 300-an, amikor kicsik, hittanosok, ifisek, fiatalok, családok, középkorúak és idősebbek is, együtt töltenénk el egy szép csendeshetet.

Helyszín: Sátoraljaújhely. A Zemplén keleti oldalán 280 méter magasságban lévő Várhegy Üdülő. Nyilvános telefon: 47/322-536.

A csendeshét célja, tartalma: hitbeli erősödés, gyülekezetépítés, lelki-testi felfrissülés. A délelőtti énektanulás és közös bevezető után most is szeretnénk az igei kiscsoportos foglalkozások és közös lelki beszélgetések meghittségét megtartani. Más programok pedig, segítenék gyülekezetünk különböző korosztályainak, rétegeinek egymás jobb megismerését. Délutánonként a spontán szerveződő csoportokban nagyszerű kirándulás, sport, játék, kézműves program, vetélkedő, strandolás a tábor új úszómedencéjében, pihenés is lehetséges. Esténként áhítat és közös éneklés lesz mindenkinek a helyi templomban, vagy az üdülő új nagytermében.

Ideje: július 11-17. hétfőn reggeltől vasárnap estig.

Elszállásolás: A régi tízágyas nagyszobák fallal már két részre vannak választva. Az egyik pavilon átalakításával elkészült több 2-4 ágyas szoba is. A kisgyerekeseknek szánt Hotel épületét leszámítva, a többi ház lakóinak külön épületben van a hidegmelegvízes zuhanyzó, valamint a WC. Kicsérélték az épületek ablakait is. A vizesblokkok felújítása folyamatban van. Az épületek közel vannak egymáshoz, és a táboron belül nincs szintkülönbség.

Étkezés: Reggeli, ebéd és vacsora a tábor területén a konyha szép ebédlőjében lesz.

Utazás: Hétfőn reggel Debrecenből 7:25-kor induló vonattal, melyen külön és köz-

vetlen kocsikkal, átszállás nélkül utazunk Sátoraljaújhelyig, és ott külön autóbuszok visznek fel az üdülőbe. Hazaérkezés vonattal vasárnap este 20:05-kor.

A hét nap költsége, (szállás, étkezés, közös költség): **felnőttek: 22.000.- Ft, diáknak: 21.000.- Ft.** Általunk adott kedvezmény miatt, a **még nem iskolásnak: 15.000.-Ft.**

A vonat és a külön buszok díja: *nyugdíjas, szabadjegyes, 90%-os: 800.- Ft., 67%-os: 1.500.-Ft, az 50%-os, és az általunk támogatott teljes díj is: 2.300.- Ft.* A most konfirmáló fiataljaink 8.000 Ft missziói támogatást kapnak gyülekezetünk től.

Tervezünk egy egész napos (80 km) kirándulást, melynek táborbanfizetendő költsége (külön buszok, belépők) **1.300-2.000 Ft.** A tábor üdülési csekket elfogad fizetőeszközként (érdeklődni: Péterfia u. 2. tel: 320-853.)

A jelentkezőknek május 15-ig a részvételi díjból **előlegként 10.000.- Ft-ot,** a többit pedig, legkésőbb az indulás előtti hetekben itthon kell befizetniük a lelkészi hivatalban.

Aki anyagi gondok miatt nem tudna eljönni, kérjük, személyesen jelezze a lelképásztornak, hogy valami segítséget próbáljunk szerezni és adni. *Akinek anyagi lehetősége van, és ezért hálás az Úrnak, juttassa el másokat segítő adományát, a lelkészi hivatalba. Ez a testvéri szeretet segített el tavaly is többeket csendeshetünkre. Reméljük idén is így lesz.*

Később a tudnivalókról még írásos tájékoztatást adunk.

Imádságos szívvel készüljünk mindannyian, hogy megtapasztaljuk Urunk áldását és egymás szeretetét.

Püski Lajos, lelkész

KEDVES ISTEN!

Írtál már levelet Istennek? Ha írnál neki, mit írnál? Hogyan kezdenéd? Az embereknek így szoktuk kezdeni leveleinket, hogy „Kedves X. Y!” Istent hogyan szólítuk meg? Van egy mód, ahogyan Istennel beszélgethetünk, ez az imádság. Szoktál imádkozni? Vannak állandó imádságok, amiket esetleg ismersz, vagy hallottad már? Ilyen a „Miatyánk”. Ezt az imádságot Jézus javasolta nekünk, és le van írva a Bibliában a Máté evangéliuma 6. részében. Vannak gyerek-imádságok is, amelyek közül a legismertebb az az esti ima, amely így kezdődik: „Én Istenem, jó Istenem, lecsukódik már a szemem...” Istennel azonban nemcsak megadott szövegű imával beszélgethetünk, hanem a saját szavainkkal is. Isten örül neki, ha beszélgetünk vele, és ez nekünk is jó, mert könnyebb lesz tőle a szívünk. Hálát adhatunk neki azért, amiben örömről volt. Kérhetünk tőle segítséget abban, amiben nehézségünk van. Imádkozhatunk más emberekért. Vagy csak elbeszélhetjük neki, hogy mit érzünk, vagy gondolunk. Egyszer kaptam valakitől egy üdvözlő kártyát, amely nagyon tetszett nekem, mert az imádságról szólt. Ez volt ráírva: „Az imádság a lélek gyors-postája,

amellyel szívünk jó és rossz gondolatait is az Úr elé vihetjük; gyermeki bizalom, amellyel belevehetjük magunkat Isten jelenlétébe, hogy gyógyító szeretetével újra és újra beragyoghassa életünket.” Ilyen ajándék az imádság lehetősége, érdemes élni vele.

Néhány éve magyarul is megjelent egy könyv, amelyben olyan leveleket gyűjtöttek össze, amiket gyerekek írtak Istenhez. A könyv címe: „Kedves Isten!”, szerzője: David Heller. Ezekből a levelekből kiderül, hogy a gyerekeket foglalkoztatja, hogy milyen lehet Isten, hisznek benne, kapcsolatban vannak vele. A levelek között sok aranyos és humoros is van, ezek közül idézünk néhányat:

Kedves Isten!
Nagyon szeretlek téged.
Azt akarom, hogy még idő előtt
tudd meg, hogy szeretnék együtt lenni
veled a mennyekben. Örök szeretettel:
Sarah (8 éves)

Kedves Isten!
Úgy érzem, Jézus a barátom.
És mivel a tiéd is, mi ketten is barátok vagyunk.
Igaz? Akkor játsszunk együtt! Te is hozd el az összes
játékokodat, és én is elviszem az enyémeiket. Meglát-
juk, kinek van több. Szeretettel: Lori
(7 éves)

Kedves Isten!
Köszönet neked a szüleimért, a
húgómért, Anitáért, és a nagypapáért meg
a nagymamáért! Mindannyian nagyon kedvesek
és rendesek. Philt, a bátyámat, pedig megbocsátom
neked – gondolom, még nem fejezted be egészen. Sean (12 éves)

Kedves Isten!
Nekem nagyon sok babám
van, és néha bibliásat szoktam velük
játszani. A te történeteidet. Egyszer ját-
szottuk a tíz csapást. Utána meg a kivonulást
a sivatagba. De nem vagyok hozzájuk na-
gyon szigorú. Charlotte (9 éves)

Feladat: Írjatok ti is levelet Istennek, vagy fogalmazzatok imádságot a saját szavaitokkal! Ha elkülditek a *Szívárvány Szerkesztőségébe*, összegyűjtjük és leközzöljük! Rajzokat is készíthettek. Várjuk!

Márta néni

„Nemcsak kenyérrel él az ember.”

(Lk 4,4)

Hírek

♦ **Úrvacsorai előkészítő alkalmak** lesznek febr. 9-12. szerda és szombat között 5 órától.

♦ **Úrvacsorás istentisztelet** február 13. vasárnap fél 9-kor és fél 11-kor a templomban.

♦ **Családi istentisztelet** lesz február 27-én vasárnap délután 3 órakor hittanosoknak és szüleiknek a templomban.

♦ **Gyülekezeti többgenerációs nagytáborunk** Sátoraljaújhelyen lesz július 11. hétfő reggeli indulással – július 17. vasárnap esti hazaérkezéssel.

Részletes információk újságunk jelenlegi számában.

Információ

Gyülekezeti honlapunk címe, melyen a Szívárvány is megtalálható:

www.refnagyerdo.hu

Kórházlelkészek:

Kenézy Kórház – 511-777/1943

Klinika – 411-600/4978 (üzenetrögzítő)

A városi református **Méliusz Rádió** a 88 MHz-en az URH sávban fogható

Szívárvány –
a Debrecen-Nagyerdei Református Egyházközség hírlevele
4032 Debrecen, Bolyai u. 25. Telefon: (52) 410-811
Felelős kiadó: Püski Lajos, lelkipásztor
Fejlesztő: Betűvető Bt. Tördelés: Bene Lászlóné
Nyomda: REXPO Kft. Készült 600 példányban
13. évfolyam 2. szám, megjelenik havonta
Egyházközségünk számlaszáma: 11738008-20012917

Zenés áhítat

(vasárnaponként 5 órakor)

Febr. 13. Csorba Gergő gitározik.

Febr. 20. Farkas Alíz orgonál.

Febr. 27. Dobos Csenge oboázik, Böszörményi Judit zongorázik.

Márc. 6. A 25 éves a zenés áhítat. Mészöly Virág oboázik, Kerekes Sándor orgonál.

Márc. 13. A Vox Antiqua együttes énekel, vezényel: Kiss Csaba.

Orgona belülről

1% + 1%

Az **egyik 1%** átutalásához *Református Egyházunk* technikai száma: **0066.**

A **másik 1%** átutalásához „*Alapítvány a Debrecen-Nagyerdei Egyházközségért és Ifjúságáért*” adószáma: **18545269-1-09.**